

PITER S. BIGL

BOJIM SE DA
STE ZAPATILI
ZMAJEVE

Preveo
Goran Skrobonja

■ Laguna ■

Naslov originala

Peter S. Beagle

I'M AFRAID YOU'VE GOT DRAGONS

Copyright © 2024 by Peter S. Beagle

All rights reserved.

Translation copyright © 2025 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Ovo je priča za Dženelu Diruso, gde god da je,
za vjeki vjekov.*

*Ali pošto ova priča, iz mnogobrojnih razloga,
nikad ni do koga ne bi stigla bez pomoći moje drage
prijateljice Ketlin Hant, isto tako je namenjena i njoj.*

Prolog

U pozorenje je stiglo s jakim vetrom, iznenadnim i hladnim, koji se stuštio sa zapadnih planina jednog savršeno blagog i vedrog letnjeg dana. Zajedno s njim došli su i ćumurdžije, traperi i ostali stanovnici šume – drvodelje, svinjari, travarke, čak i poneki pustinjač i više nego poneki odmetnik – pohrlivši da pronađu sklonište u obližnjem selu. Seljani su ih sve rado primili, i bilo im je drago što je tu još ruku da žurno zakuju vrata, prozore, police i podrume, te da okače kamenje o grede i ivice krovova prekrivenih slamom u nadi da će im tako kuće ostati čitave na sve jačem vetru. Dok su radili, molili su se da to uistinu bude samo vetar.

Tri mudre žene u selu – kakva veća varoš imala bi ih čak sedam – bile su jedine stanovnice dovoljno smele da stoje izložene u poljima na strani sela okrenutoj prema planini. Kosa i odore vijorile su za njima dok su posmatrale kako se šuma povija i iskreće kao da je uvrću nevidljive šake. Vazduh je sada bio pun prašine, grančica i iskidanog lišća, a nad sve jačim zavijanjem one su čule kako granje drveća puca i cepa se praćeno zvukom nalik na lomljenje kostiju.

Mudre žene su posmatrale, brinule se, raspravljale. „Ovo nije oluja“, kazala je Uska, najmlađa od njih tri, dok je jednim zdravim okom osmatrala neobično vedro nebo. „Vraćaju se Kraljevi.“

„Besmislica“, odgovorila je Jairi. Sa šezdeset tri godine, ona je od Uske bila starija tri decenije. Nikada nije propustila priliku da ukaže na to kako je Uska na svoj položaj dospela prerano, i nedovoljno oprobana. „Kraljevi su nestali pre tvog rođenja, a niko od njihovih potomaka ne bi mogao ovo da učini. Osim toga, ovaj vetar je hladan. Ja pamtim Kraljeve. Vetar koji je pratio njihov prolazak uvek je bio vreo, bezmalo previše vreo da se diše, kao da su im krila bila od ukradenog sunca. Ovaj bes je nešto sasvim drugo. Neko udaljeno pomeranje na kopnu ili moru, možda, čiji nam odjek stiže izdaleka. Gledaj. Istrešće se i zamreti.“

„Kakav to potres ili plima, koliko god daleka, pokreće drveće a da ne takne nebo? Ovo *jesu* Kraljevi. Moramo upaliti svetionike kako bi nas primetili i zaobišli. Moramo pripremiti runske strele, da molimo za oprostaj i preklinjemo da prođu mimo nas.“

„Premlada si i previše prosta, pojma nemaš.“ Jairi nije ni pokušala da prikrije oholost. „U svetu postoji mnogo tajni. Zar ne, Briž?“

Najstarija mudra žena ispruži ravno koščatu šaku, pa zanjihla njom tamo-amo: *možda je tako, a možda i nije*. Koža joj je bila gotovo providna od starosti. Namrštila se na svoje družbenice i dvaput udahnula, pripremajući se da progovori, ali pre nego što je mogla da započne, vazduh se načas umirio usred ukrštanja struja. U iznenadnom zatišju novi zvuk dopre do njih iz šume: duboka, mračna tutnjava koja je jačala i jenjavala u talasima, i kao da je bila sazdana od mnogo drugih zvukova pomešanih u nerazaznatljivu

zbrku. Kad je vetar ponovo ojačao, taj zvuk je bio prigušen, ali one su i dalje mogle da ga čuju, sve glasnijeg. Kao da su sve munje sveta bile zauzdane i *nešto* je sada jahalo prema njihovom selu.

Brižin siguran stav i jasne oči nisu bili prikladni za njene godine, koje je samo još ona pamtila. Ali glas joj je bio obojen nesigurnošću, i ta promena u zakovanoj zvezdi njihove hijerarhije preplašila je njene slušateljke više nego što su jedna pred drugom mogle da priznaju.

„Gađaj strelama kako ti je volja, sestro, koliko god misliš da one vrede. Upali svetionike ako ti je do toga. A ti, Jairi, što tako spremno odbacuješ svaku neobičnost, tako željno hitaš da umiriš sopstvene zabrinute misli: ne verujem da ćemo se večeras smeјati ovome, niti sutra, niti bilo kada.“

Vetruština se sve više raspomamljivala i načas sve tri žene pogledaše pozorno natrag prema selu, strepeći da ne ugledaju vatru s ognjišta izvučenu makar iz jednog dimnjaka, da skoči s krova na krov i zapali čitavo selo. Ali makar toj katastrofi nije bilo nikakve naznake.

„Svet se bučno okrenuo u snu, kao beba uznemirena u kolevci, da kenjka i plače sve dok ne zaboravi sne koji su je mučili. Ne dolaze sada Kraljevi da nam naude, tako posvećmašnje ravnodušni. Nešto je drugo na slobodi, nešto što vonja na magiju.“

„Je li? A šta će onda *on* da učini?“

S obzirom na to koliko je Briž zahtevala da se njene družbenice prema njoj ophode s uvažavanjem, Jairi je krajnje retko toliko direktno dovodila njen autoritet u pitanje; uvek je bilo mnogo verovatnije da će joj odbrusiti nešto postrance i onda odstupiti uz brzo, nerazgovetno mumlanje. „Kada *taj* ponovo dođe da dovede u pitanje našu navodnu mudrost, našu legendarnu moć poslednji put... šta misliš, sestro, kako

ćemo se tada suočiti sa njim?“ Reč „sestro“ sevnula je i ujela s prezirom, upravo onako kao što je i trebalo.

Najstarija od tri mudre toliko je dugo ćutala da je Jairi počela da brzo uzmiče od nje, trudeći se iz petnih žila da ne pokaže strah. Niti jedna niti druga mudra nikada nisu videle Briž tako besnu; Jairi je najednom postala potpuno svesna toga da nikada nije ni želela da bude prva, ali glas starije žene bio je sasvim miran kad je ponovo progovorila, i za mladu Usku to je bilo nešto najstrašnije od svega. Briž konačno odmahnu sedom glavom s gađenjem. „*Mi* ćemo uraditi“, reče ona konačno, „ono što mudre uvek rade kada mudrost omane. Pevaćemo i mađijati na svim jezicima koje znamo, korišćićemo svaku molitvu, svaki napev koji nam je na raspolaganju, čarolijama naterati da nas to što dolazi ostavi na miru. A to će... to će uraditi ono što će *uraditi*. Počnimo.“

Kleknuše zajedno, i Brižin autoritet još je bio dovoljno jak da ih veže. I zaista, kuda bi inače i mogle da odu? Šta bi, zapravo, drugo i mogle da čine? Sati napeva prošli su bez rezultata. Nebo je i dalje bilo previše vedro kad se smrknulo; pod njegovim tamnim svodom vazduh je besneo, a buka iz šume bila je sve oštija i glasnija nego što bi svet ikako mogao da podnese. Iako su tri žene urlale svoje tajne u vetar koji je naletao na njih, trudeći se da ublaže njegovu jarost, više nisu mogle da čuju jedna drugu niti same sebe. Reči su im bile iskidane i razbacane kao da nikada nisu imale nikakvog oblika ili značenja.

A onda više nikakvih reči nije ni bilo.

Prvo poglavlje

Robert je sanjao...

Bio je to San – onaj koji ga je pohodio toliko često da je odavno već prestao da bude iole strašan i postao turobno predvidljiv kao oni u kojima ga je iz grada terala rulja koja mu se smejala i rugala, ili je najednom nag i ružičast kao škamp klečao i udvarao se Violeti Elizabet, pekarevoj kćerki. Bez obzira na to, San ga je neobično uzbudio – tako da je sav drhtao – kad se probudio na majčino dozivanje odozdo: „Gaju Aurelije! Gaju Aurelije Konstantine!“

„Ne sad, ne sad“, promrmlja on u jastuk, okrenuvši se u zaludnoj poteri za nekoliko poslednjih delića sna. Ali Adeliz je već bila na krevetu, povlačila je prekrivač malenim očnjacima i gicala mu uvo račvastim jezikom. Čuo je kako se nespreni Fernand trudi da se uhvati za klimavo uzglavlje, što je značilo da je sledeći Luks, i potom Rejnald – siroti mali Rejnald, uvek poslednji u svemu.

Ponovo se začu poziv. „Gaju Aurelije Konstantine Heligabale!“

On pokuša da vikne: „Budan sam!“, ali uspe ovog puta samo da zakrklja, dok se primoravao da sedne. Čega je to

bilo u onoj novoj turi sinoć kod Džarolda? „Miči se, Adeliz, budan sam, budan sam... O, blagi bože, mrtav sam, ali budan.“ Rejnaldova duga grimizna glava pojavi se iznad ivice kreveta, propraćena prodornim krikom za privlačenje pažnje. „Rejnalde, *tiše*, aman, nije mi dobro.“

„Gaju Aurelije Konstantine Heliogabale *Trakse*, ovde su palačinke s kestenom – i ne budeš li u kuhinji za dva minuta, ode to u pomije za svinje!“ Tri praseta koji su neutešno rili pozadi po malom pašnjaku mogli su da prođu kao svinje koliko i Robert, ali Odelet Traks je bila optimista o čemu god da se radilo. „A i posao čeka, Gaju Aurelije...“

„*Ne zovi me tako!*“ Dreknuo je dovoljno glasno da se sva četiri zmaja razbeže dok je on posrtao s kreveta i kruto navlačio na sebe tešku radnu odeću. Robertova majka je lavirala između toga da bude njegova najbolja drugarica i glavobolja koja će zaseniti onu od koje je već patio, i ponekad je obe te uloge igrala istovremeno – ali on je u svakom trenutku izuzetno voleo to kako ona kuva.

Adeliz mu skoči na rame dok je on klopapao niz stepenice, a kandže su joj klizale po prsluku od zmajске kože koji je on uvek nosio kad je išao da radi, i čije poreklo ona i ostali kao da nikada nisu uspeli da osete. Mrzeo je taj prsluk i ostatak oklopa njegovog zanata onako kako nikada nije mrzeo niti jedan komad odeće – dobro, s izuzetkom glupave zelene lugarske kape koju je morao da nosi kao dečak zato što ga je majka terala na to – ali njegove mušterije su se osećale sigurnim zahvaljujući tome kako je izgledao, kao da je to bio nekakav amblem njegove stručnosti, i imalo je to praktične prednosti u svakodnevnom poslu, bez obzira na neprijatnu krutost. Nespretno je posegnuo uvis da pomazi zmajče koje je oprezno balansiralo, opipa tamnozelenu krljušt meku kao perje, koja će otvrdnuti tako da bude gotovo neprobojna tek

za godinu dana. *Žene ih na Zmajskoj pijaci vole baš ovakve. Muškarci žele jednogoce.*

Na pomisao o Zmajskoj pijaci zakrčao mu je prazan želudac dok je sedao za majčin sto. Ona je bila kraj pećnice leđima okrenuta prema njemu i pripremala treći doručak za to jutro. Robertova mlađa braća Karalos i Hektor već su, naravno, bili napolju i radili iza volova komšije zemljoradnika, jer su otišli u zoru. Sada su Pasijans i Rozamond jele svoj obrok kao mećava, jer su kao i obično kasnile na nastavu, u prevelikoj žurbi da ga makar pozdrave.

Robert je voleo svoje mlađe sestre, ali im je isto tako bolno zavideo. Oduvek je mislio kako nije pravo to što seoske devojčice stiču propisno obrazovanje, dok dečaci moraju rano u šegrte, i imaju sreće ukoliko nauče da čitaju i pišu kod kuće, kao on. Često je virio preko ramena sestara dok su učile, sve dok se ne bi požalile majci, koja bi ga oterala.

Kada su Pasijans i Rozamond pošle u školu, dobacujući obećanja o dobrom vladanju koja će ispuniti samo bude li to apsolutno neophodno, Robert je promenio mišljenje o danu. *Palačinke s kestenom, savršeno potamnele na ivicama... sirup od nara... sveže mleko...* možda život ipak ima nekakvog smisla. Smazavši svoju treću palačinku, on upita, punim ustima: „Ko je *engagé*?“ Nikada nije govorio o ljudima koji su ga unajmljivali kao o *mušterijama*, pošto je to bio izraz omiljen među trgovcima koji su prodavali stvari, a ne iznajmljivali svoje veštine. Iskren da bude, nije zapravo mario, ali njegovoj majci je to mnogo značilo. Ona je bila i te kako svesna da ih je zanimanje njenog pokojnog muža, koje je Robert sada nasledio, prikovalo za najnižu prečku strme i nemilosrdne društvene lestvice. „Medvin i Norvin, iza ambara.“ Odelet se tada okrenu i namršti kad ugleda Adeliz na njegovom ramenu. „Mora li ona ovo da sluša?“

„Adeliz, idi i pomози ostalima oko kreveta“, reče Robert blago. Zmajče švičnu jezikom i raširi minijaturna krila, čija unutrašnja strana naglo poprими ljubičastu boju gromovnih oblaka, pa odjedri do poda i ustrča uz stepenice do Robertove sobe. Njih četvoro su uvek najpre spremali njegovu postelju, koliko god se on trudio da ih natera da promene rutinu. Ponekad su pokušavali da pospreme krevet dok je on još bio na njemu. Kad je bio siguran da je mali zmaj dovoljno daleko da ne može da ih čuje, Robert se ponovo okrenu majci. „Medvin i Norvin? To ima da bude gadno. Biće da je reč o još jednom slučaju *Serpensa flamme vegrandisa* – tako im i treba kad me nisu pustili da proverim prošli put ima li jajašaca. Koliko je to, pet, šest sezona zaredom? Pomislio bi čovek da će se naučiti pameti.“

„Nije im se dopadao tvoj otac. Ti im se dopadaš. Možda ćeš moći da ih ubediš.“

„Nema mnogo izgleda za to sve dok obojica vode knjige. Previše su zauzeti međusobnim podvalama da bi prepoznali povoljnu priliku, kad im jednom ništa ne bude ostavljalo plikove na gležnjevima. Pa dobro“, uzdahnu on dok je gurao stolicu natrag, „još hrane na stolu, i nešto novih svitaka za bliznakinje. Ima i gorih načina da se zaradi za život.“

Ali kasnije, pošto je izašao iz kuće i pošao da pokupi Ostvalda i alat za taj dan, morao je sebi da prizna kako zapravo niti jednog takvog ne može da se seti.